

Країна призначення

КУПИТИ

Листи ведмедя Степана - це подорожні нариси, написані від імені то в півкулі західній, то у східній... середньостатистичного українського ведмедика. Це історії з різних екзотичних країн і міст, а також міст України, які Степан справді відвідав. Тут багато іронії та інтертекстуальності. Пишучи листи до своєї хазяйки, Степан проводить короткий курс української і світової літератури. Країна ж призначення для ведмедика завжди Україна.

Фото © Алекс Заклецький

Тетяна Давиденко – народилась і живе в Києві, фотографиня, викладачка, культуртрегерка.

Історія така: я знайшов своє призначення. Спочатку, як ти пам'ятаєш, я хотів стати пінгвіном-перевертнем, себто перевертачем пінгвінів. Ну, ти знаєш: коли бідні пінгвіни, що висиджують яйця, лякаються літаків, падають на спину і чеберяють лапами, а підвестися не можуть, то підіймати їх, виходить, нікому. Але днями побачив у новинах молоду жінку, яка вирішила займатися тим, що в неї найкраще виходить, – обійматися. Оскільки сегмент ринку обіймів уже опанований, я для себе вирішив, що можу писати самотнім людям листи. Воно може, в мене і не так добре виходить, як у тої дівчини – обійматися, але я буду дуже старатися. Пам'ятаєш пісню, тар-ра-ра-ра-ра-ра-ра, «One Of Us» називається. Знаєш, інколи навіть Бог приходив зморений із роботи, знімає плаща, вмиває руки й обличчя, вмикає автовідповідач, а там – ніхто-нічого. Тоді він ставить чайника на плиту... а далі – звичайна процедура.

ISBN 978-617-614-247-8

9 786176 1142478

ВИДАВНИЦТВО

Країна призначення

Тетяна Давиденко

КРАЇНА ПРИЗНАЧЕННЯ

Тетяна Давиденко

Тетяна Давиденко

КРАЇНА призначення

УДК 82-992

Д 13

Давиденко, Тетяна

Країна призначення / Тетяна Давиденко. – Чернівці : Книги – XXI, 2019. – 192 с.

ISBN 978-617-614-247-8

Листи ведмедя Степана – це подорожні нариси, написані від імені середньостатистичного українського ведмедика. Це історії з різних екзотичних країн і міст, а також міст України, які Степан дійсно відвідав. Тут багато іронії та інтертекстуальності. Пишучи листи до своєї хазяйки, Степан проводить короткий курс української і світової літератури. Країна ж призначення для ведмедика завжди Україна.

Видавництво висловлює щиру вдячність Аліні Гаєвій за дизайн та малюнки, а також Олександрю Ірванцю, який сам знає за що.

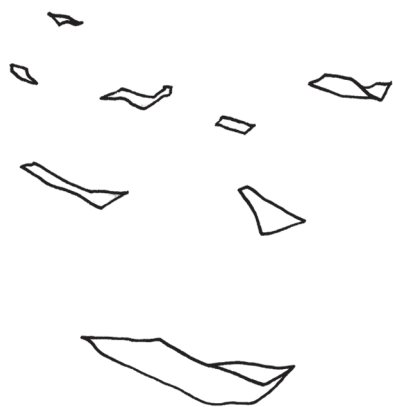
Жодну частину з цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва.

© Видавництво «Книги – XXI», 2019

© Тетяна Давиденко, *текст*, 2019

© Аліна Гаєва, *дизайн, малюнки та обкладинка*, 2019

Усі права застережено

Акуна матата, або Листи в Україну

Доброго дня, хазяйко, в Кенії сказали б «джамбо». Пише тобі твій ведмідь Степан. Наразі їду рейсовим автобусом у Найробі, вмовився на даху, в салон зайти не дозволили, ну ти знаєш – «із ведмедями у трамвай неможна»¹. На дашку незатишно, бо вітер, тому лист, який ти тримаєш, – десятий.

Пристав тут до польської групи. І «підтягнув» мову. Пам'ятаєш, ми колись у Любліні жили? В нас дуже красивий і приємний гід, тобі сподобається. Я його сфоткав крадькома, світлину висилаю поштою, Wi-Fi у лоджах (це такі екосистеми, де люди і тварини мешкають разом, от як ми з тобою) немає. За камеру не хвилюйся, впорався, бо мав доброго вчителя. Опанував також суахілі: джамбо, акуна матата, поле-поле, сімба, карібу, асанте сана. Але якщо вже взявся розмовляти суахілі, то не плутай слів «матата» (проблема), «матату» (маршрутка), «матіті» (груди) і «матако» (дупа). Такі от складнощі перекладу.

Устиг уже подивитися три національні парки: Амбоселі, Накуру і Масаї-Мара. Тут дуже багато звірят. Люди пересуваються в машинах, наче у залізних клітках, а тварини за ними з цікавістю спостерігають. Думаю, гепардові, якого я вчора бачив, однаково, кого брати на сніданок – француза, поляка, японця чи навіть українця.

Захопився зебрами, це такі смугасті коні. Несененчи-ха каже, ніби смужки у зебр не повторюються. От візьму й напишу листа в «CSI: Місце злочину», бо ці смужки – як відбитки пальців у людей,

¹ Степан перефразовує відому цитату з книги Михайла Булгакова «Майстер і Маргарита»: «із котами у трамвай неможна».

тобто зебру-злочинця легко відстежити. З конями у смужечку зустрівся в Накуру, там іще було повно рожевих птахів – фламінго.

Але, знаєш, до птахів я байдужий. Інша річ – жовтогаряча, із китицями на різках, жирафа! Якщо хворій дитині показати жирафу, та відразу одужає. От які вони! Дуже схожі на чужопланетян, ходять, як сновиди, повільно й поважно. Як там у вірші пише? «Співають на дахах сновиди, осріблюються краєвиди...»² Жирафів на покрівлях не зустрів, натомість краєвидів – хоч греблю гати.

² Ведмідь цитує вірш Богдана-Ігоря Антонича «Елегія про перстень ночі».

Лев на суахілі називається сімба. Сімба дуже красивий, так і хочеться до нього пригорнутися, намагався крадькома відчинити автівку: хотів до сімби. Вловили і чомусь прив'язали до сидіння.

Гіпотопами роззявляли рота, як справжні роззяви, аж я пригадав історію з викраденням мами Гіпопо, тож не шитиму рукавичок, капелюхів, чобіт, шкіряних крісел; не їстиму котлет із гіпотопами і вам не раджу³. Проте сендвічі, що нам дбайливо загорнули в лоджі, їстиму, тому роблю перерву на ланч, а ти виходи до поштової скрині й завтра.

У Кенії Стьопі допомагала модель⁴ агентства «Ça va» Катрін Несененко.

Січень 2010 року

³ Степан згадує мультфільм «Пригоди малюка Гіпопо».

⁴ У кожній «кrapці» нашої рухомої кулі Степану допомагали красиві та розумні друзі, яких ведмідь називає «моделями».

Кенійсько-українська футбольна збірна, або Стьопине пірожине

Я тут собі попорався – і знову писати. Пишу, спостерігаючи за країною вже з вікна автобуса (перебрався всередину, бо звільнилося місце у салоні: вийшла гладка голомоза жіночка в яскравій сукенці, аж мені від неї очі болять, із трьома упослідженими валізами. Місця звільнилося стільки, що четверо таких, як я, сяде, ще й зебра середніх розмірів, проте зебри тут в авто не їздять).

Люди в Кенії дуже відкриті, проте живуть бідно, як Жебрак-Чебурашка, в будках і картонних коробках. І на тлі цього дивують хороші дороги. Я спершу злякався, щоб до Кенії не перенесли Євро-2012, але потім побачив стадіон у Найробі й заспокоївся.

А тепер про головне. Ми тут з Катькою Несененчихою підготувалися до Євро-2012. Наступним рейсом в Україну вилітає кенійська футбольна збірна, яка готова взяти українське громадянство. На їх вербування мене Катя чомусь не брала, проте щовечора вона поверталась, як новий шилінг, і оскільки у мандрах ми були чотирнадцять днів, то, крім одинадцяти гравців основного складу, маємо ще тренера, суддю й масажиста.

Я дівчину розумію: місцеві дуже красиві, мають черепа правильної форми, а ще чорні-чорні, на відміну від майже білих, але з рисами негроїдної раси «православних» сусідів ефіопів.

Дуже прикро тобі це писати, проте Кенія й Ефіопія ворогують, як у тій книжці про Монтеккі та Капулетті. Я хотів купити щось ефіопське для дядька Сержожі⁵, який написав про цю країну чудову книжку. До речі, ти вже, певно, її шукаєш, то не хвилюйся, приїду сам, поверну тобі і камеру, і книжку, і себе. Я трохи розчарований, що книга ця без малюнків і мап, проте яка ж вона красива: рядки друковані такі рівненькі,

⁵ Степан згадує Сергія Жадана та його книгу віршів «Ефіопія».

що хочеться торкнутися гарних, чорних, як масайські голови, дрібненьких літер пальцями, себто лапами.

Я тут розмірковував про письменників із твоєї полиці, хазяйко, от, скажімо, Гемінгвей... Що там той Гемінгвей писав – я не знаю, але ми з ним мешкали в одному лоджі, тільки я на вісімдесят років пізніше. А ще тут гора є, гарна така, в білому капелюсі, Кіліманджаро називається.

О, ледь не забув, мушу тобі розповісти. Жив я у племені масаї, це ще в Амбуселі. Тут голомозі і жінки, і чоловіки – на фото побачиш. Чоловіки називаються «папа», а жінки – «мама». Дівчатам цього племені роблять обрізання, щоб вони не отримували задоволення. Що їм обрізають – неясно, може, хвості? Я ще малий, тому не все зрозумів, але Несененчиха казала, в Сомалі ще й не таке робиться.

Мене страшенно дратують москітні сітки над ліжками – зробили з порядного ведмеда якусь принцесу. Але ти не бійся: я ще в Києві, таємно від тебе, зробив щеплення від жовтої лихоманки і приймаю пігулки від малярії. До того ж підозрілих напоїв не п'ю, лід у ресторанах не замовляю, наїдків у місцевих не купую, мию лапи і вушка.

Ти, головне, за мене не хвилюйся, годують тут добре. Є навіть підвечірок, як у наших пластунських таборах, на який дають печиво і какао. Вчора випив чотири горнятка какао і два чаю, так досі не здишу.

От тільки десерти не смачні. Я, куштуючи їх, збагнув, про що співається в пісні «...пірожине не їсть, а тільки понадукує»⁶. Це, значить, про мене, про Стьопу, на відпочинку. Наберу тістечок, укушу, а воно на смак – як корм для

⁶ Степан наспівує пісню гурту «ТІК» «Сірожине пірожине».

папуг, то я їх не їм, а тільки понадкушую, все сподіваюся смачне відшукати, поки що марно. Виходить, пісня не про Сірожине, а про Стьопине пірожине.

Я знаю, мою втечу, ще й із твоїм майном, не можна виправдати, проте такої нагоди могло більше не бути. Почув, що до Кенії збирається Катька, то й скочив їй у валізку, а в Найробі втік. Натомість я таки молодець, накупив усім подарунків: гарні – з ебенового дерева – маски, чорні фігурки (як у кіно про «Дванадцять негрент»), різнокольорові намиста і браслети.

Африканці вже не ті: на люстерка і порожні бляшанки не ведуться, їм подавай ойро і долари. На туземців схожі радше ми, коли потрапляємо у місцеві крамниці.

Вибач за такого довгого і заплутаного листа, скучив я, хазяйко, приїжджай, а?

*Привези мені морфій, тютюн і тишу.
Я конаю тут, як остання риба.
А про інше все ще тобі напишу⁷.*

Твій Степан

Р. С. У нас тут ночами хтось видає дивні звуки, сусіди кажуть, що пташка, а я вам скажу, птахи сплять уночі. Як почую ці звуки, відразу уявляю змію, яка сидить на дереві, вирячила очі й роздуває щоки.

У Кенії Стьопі допомагала модель агентства «Ға ва» Катрін Несененко.

Січень 2010 року

⁷ Ведмідь цитує уривок вірша Юрія Андруховича «Листи в Україну».

Лист святому Миколаю, або Out of Africa⁸

Святому Миколаю на Небо
Кенія, Момбаса,
готель «Кенія Бей», кімната 145
ведмідь Степан

Доброго дня, вечора чи навіть ночі, не знаю, що там у Вас на Небі.

Святий Миколаю, пише тобі ведмідь Степан. Цього року я не маю списку бажань, бо вже дорослий. Не проситиму дерев'яного коня, ляльок, пряників, смоктачок, тістечок і намиста.

Я хочу стати рибою-зіркою⁹ – істотою, котра живе в теплому Індійському океані, ховається в мулі й дивиться у небо своїм єдиним прекрасним оком. Сподіваюся, що зірки не їздять у метро, 175-м автобусом Варшавою і тим паче не ходять до школи, а тихо перекочуються у солоній воді.

Таке буде моє прохання до тебе.

Принагідно нагадую, що в цьому році я був чемним і гречним ведмедиком. У школі встигав, добре їв, завжди чистив зуби, пазурі та вушка. Слухався хазяйку.

З повагою і надією – Стьопа

P. S. Я не знайшов у Google твоєї точної адреси, проте у вас установа серйозна, розберуться що й до чого.

Січень 2010 року

⁸ Алюзія на автобіографічну книгу «З Африки» (1937) баронеси Карен Крістенсе фон Бліксен-Фінеке, яка писала під псевдонімом Ісак Дінесен. Події відбуваються в 1914–1931 роках у Кенії. За сюжетом книги було знято художній фільм «З Африки» (англ. «Out of Africa», 1985) – американську епічну романтичну драму режисера Сідні Поллака, з Робертом Редфордом і Меріл Стріп у головних ролях.

⁹ Степан переплутав рибу-зірку і морського їжака, але на Небі установа серйозна, розберуться що й до чого.

Лист № 1, або Трішечки Фінляндії¹⁰

Доброго дня, хазяйко. Цього разу пишу тобі з готелю «Ра». Проте я не в Єгипті. За вікном моєї комірчини – двір-колодязь, у який саме «літній дощ наливає у пляшку двору ніч»¹¹. Сиджу й оце пригадую Родіона Романовича Раскольниково: пам'ятаєш, описуючи його помешкання, ФМ вказує розміри кімнатки. Раскольников, міряючи свою вбогу кімнату в дохідному будинку, робив шість кроків. У мене ніжки меншенькі й кімнатка також. А в сусідів навпроти літній дощ заливає ніч у провулок Кузнечний.

З аеропорту їхав на метро з пересадкою на Технологічному інституті, а потім пішки від метро Площа Повстання. Якого саме повстання – не розібрати.

Від міста в мене враження неоднозначні. Потішили плакати із зображенням Віктора Робертовича Цоя. А потім згадав нас, хазяйко. Бува, дощ за вікном – а нам хоч би що. Сидимо в теплих шкарпетках на підлозі, в каміні потріскують дрова, а ми з тобою знай собі співаємо:

*Третій день з неба тече вода,
Забагато тече води.*

*Кажуть, має тут бути так,
Кажуть, так тут було завжди¹².*

Або навпаки, за вікнами затишних квартир літо, а ми невтомно сидимо при столі в Купідоні¹³

¹⁰ Степан передражняє Олександра Івановича Купріна, в якого є оповідання з такою назвою.

¹¹ Ведмідь цитує уривок пісні Віктора Цоя «Лето».

¹² Уривок пісні Віктора Цоя «Каждую ніч» у перекладі ведмедя Степана.

¹³ Степанко згадує київський кнайп-клуб «Купідон» за адресою Пушкінська, 1-3/5.

з незмінними какао, джином і цеберцем льоду. Тоді годиться наспівувати:

Літо!

Всі хулігани взяли біти,

Когось, напевно, будуть бити,

Проте це повна маячня... ня-ня-ня-ня-ня-ня-ня-ня-ня-ня-ня-ня-ня-ня-ня-ня¹⁴.

Коли за вікном транслюють зиму, можна заспівати:

Біла гидота лежить під вікном.

Я ношу шапку і шкарпетки з вовни¹⁵.

То тільки в пісні так співається, бо я ж хутрянний, від холоду не потерпаю, хіба, бува, ніс мерзне.

Пітер такий загіджений (дуже це слово пасує, не «запасуджений» і не «брудний», а саме «загіджений»), що хочеться його випрати з пральним порошком. Не пратиму: збираюся до Фінляндії.

Сто вісім років Фінляндія була під впливом Російської імперії, проте фіни засвоїли тільки три російських слова, очевидно, головні: водка, тюрма і канава. В цій країні я не вперше: минулого разу їхав до Фінляндії «Сибеліусом», це такий фінський композитор, ти знаєш. Тільки не думай, що битий небитого віз. На честь Сибеліуса назвали електричку. Цього разу тягнуся автобусом, такий я у тебе мандрівний мішка.

Мав проблему з фінськими міліціантами. Виявляється, в Гельсінкі ведмедям у метро не можна. А я ж не морозиво. Поводилися, правда, чемно, доправили до української амбасади, що на вулиці Вехеньютітютія, відпустили і порадили мандрувати містом пішки – дика країна. А от про ведмежий раціон подбали: дорогою бачив багато фішшопів.

Ти знаєш, як я люблю книжки. Для мене читати – як їсти, спати чи рибалити. Тому нашвидкуруч випив у кав'ярні «Фазер»

¹⁴ Ведмедик наспівує пісню Майка Науменка «Лето» у власному переспіві.

¹⁵ Уривок пісні Віктора Цоя «Солнечные дни» у перекладі Олега Скрипки.

горнятко шоколаду і мерщій у книгарню. Фінська мова дуже складна, проте добре, що у книжці про Мумі-троля багато малюнків, тож я у книгарні покрутився, книжечки погортав і побіг до автобуса, бо хочу ще в Турку заскочити (так перша фінська столиця називається). То я тобі, цей, ще обов'язково відпишу, що тут у мене і до чого.

Забув сказати, годують у місцевих готелях не дуже, я за сніданком потихеньку почав ховати крайці хліба, яблука та мигдаль. Як там удома? Напиши, чи всі живі та здорові? Чи літають ангели над Дунаєм, чи дощі у Львові?¹⁶

P. S. Хоч до 19 грудня залишатися у Фінляндії не збираюся, та про всяк випадок спитався тут щодо святого Миколая. Місцеві звуть його Йоулопуккі. Певно, в дитинстві фінського брата Миколая дражнили, таке чудернацьке ім'я. Тутешні прізвища всі такі: Міка й Акі Каурісмьякі¹⁷, Туве Янссон¹⁸, Міка Хаккінен¹⁹, Карл Ґустав Еміль Маннергейм²⁰ (це чотири людини чи одна?)... Оце не можу вибрати собі прізвище. Степан Каурісмьякі, звучить?

Усе, па-па, цілую, побіг.

У Росії та Фінляндії Степанові допомагала модель агентства «Sweetsugar» Тетяна Сахарова.

Вересень 2010 року

¹⁶ Степанчик цитує уривок із «Листів в Україну» Юрія Андруховича.

¹⁷ Міка Каурісмьякі – фінський кінорежисер, сценарист, продюсер. Акі Олаві Каурісмьякі – фінський кінорежисер, сценарист, кіноактор. Молодший брат кінорежисера Міка Каурісмьякі.

¹⁸ Туве Маріка Янссон – фінська художниця шведського походження, романистка, дитяча письменниця та ілюстратор.

¹⁹ Міка Паулі Хаккінен – фінський автогонщик, дворазовий чемпіон «Формули-1».

²⁰ Карл Ґустав Еміль Маннергейм – барон, державний та військовий діяч Фінляндії шведського походження, президент Фінляндії (1944), фельдмаршал Фінляндії (1933), з 1942 – маршал Фінляндії.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка,
повну версію книги.

Рекомендована література

Порцелянова лялька.
Роман

Спадщина тисячоліть:
Українська мова. Чим
вона багатша за інші?

Три обіцянки. Роман

Босоніж на оливі

Київські канікули.
Роман

Писати як дихати. 62
дні творчої свободи

Перейти до категорії
Художня література

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ